

Täysistunto

Tiistai 9.4.2024 klo 13.59—15.24

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 6/2024 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 3/2024 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.46 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee työperäistä maahanmuuttoa enemmän kuin koskaan. Hallitus tekee kuitenkin jatkuvasti toimia ajaakseen Suomeen töihin tulleita ihmisiä pois. Yksi esimerkki tästä on tänään käsittelemämme hallituksen esitys EU:n erityisosaajadirektiivistä, jossa määritellään, missä ajassa erityisosaamisensa perusteella Suomeen työllistyneen olisi löydettävä uusi työpaikka edellisen päätyttyä. Hallitus esittää tämän ajanjakson asettamista EU:n määrittelemään minimiin, kolmeen kuukauteen. Mahdollista olisi ollut linjata myös toisin.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan Suomeen tarvittaisiin vuosittain 40 000 netto-maahanmuuttajaa, jotta työllisyys saataisiin pidettyä riittävällä tasolla ja huoltosuhteen heikkeneminen pysäytettyä. Tämän luvun toteutuminen ei ole lainkaan itsestään selvää, eivätkä hallituksen toimet asian parantamiseksi vakuuta. Kolme kuukautta on kohtuuton aika uuden työn löytämiseksi tilanteessa, jossa talous on taantumassa ja ulkomaalaiset, etenkin Afrikan maista saapuvat, tutkitusti kohtaavat rasismia myös työn hakemisen yhteydessä. Direktiivi sallisi uuden työn löytämiseksi myös pidemmän, kuuden kuukauden mittaisen ajanjakson. Toivon, että hallitukselta löytyisi ymmärrystä työperäisen ja työhön johtavan maahanmuuton tärkeyttä kohtaan. Jokainen osaaja, myös ammatillinen osaaja, joka haluaa työllistyä Suomessa, ansaitsee siihen mahdollisuuden.

Teenkin tähän lausumaesityksen: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ohjelmansa mukaisesti edistää aktiivisesti työvoiman liikkuvuutta Euroopan unionin sisällä muun muassa panostamalla tiedon levittämiseen Suomessa olevista työ- ja opiskelumahdollisuuksista sekä suuntaamalla kohdennettuja rekrytointitoimia etenkin korkean työttömyysasteen maihin ja pyrkii vaikuttamaan, että työperäistä maahanmuuttoa helpotetaan vaativien asian tuntijatehtävien lisäksi myös ammatillisille osaajille esimerkiksi sinisen kortin tai D-viisumin tapaisilla keinoilla.”

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oras Tynkkynen, olkaa hyvä.

14.48 Oras Tynkkynen vihr: Kiitos, puhemies! Kannatan edustaja Hopsun esitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

14.48 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Todellakin, kun tässä puhutaan tästä työperäisestä maahanmuutosta ja muutenkin tästä työvoiman liikkuvuudesta, on kyllä syytä kiinnittää huomiota ensinkin tähän Suomen ikärakenteeseen, johonka tässä jo edellä edustaja Hopsu viittasi, ja ylipäänsä tähän meidän väestörakenteen vääränlaiseen kehitykseen.

Tässä nyt käsitellyssä olevassa asiassahan on kyse nimenomaan näistä niin sanotuista erityisosaajista, joilla on korkea osaamistaso ja erilaista sellaista erityisosaamista, jota Suomen työmarkkinoilla tarvitaan, ja heidän maahan liikkuvuudesta ja sen asian säätelemisestä. Mutta kyllä tässä on paikallaan hiukan oudoksua tätä hallituksen valitsemaa linjaa liittyen työvoiman liikkuvuuteen. Se näkyy monella alalla jo tälläkin hetkellä. Erityisosaajia jättää hakematta uutta työtä Suomessa ja lähtee suoraan pois. Ylipäänsäkin yrityspuolella, elinkeinoelämän puolella on paljon huolta siitä, miten pystytään saamaan riittävän osaavaa työvoimaa, jotta sitten kasvu- ja investointiedellytykset pystytään tulevaisuudessa turvaamaan. Siitä syystä tästä aiheesta käytävä keskustelu on äärimmäisen tarpeellista, ja myöskin siitä hallintovaliokunnassa kävimme vahvan keskustelun. Asiantuntijakuulemisissa tätä huolta myöskin saimme sitten asiantuntijoiden taholta kuulla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

14.50 Mira Nieminen ps: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi ei todellakaan ole este sille, etteikö tämä hallituksen esitys tule edistämään näitten kolmansien maiden ihmisten liikkumista ja maahanmuuttajien työllistymistä. Jos olette lukeneet tämän esityksen, niin kyllähän tässä tarkoitus on juurikin sujuvoittaa niin sanotun sinisen kortin käyttämistä EU:ssa. Yksi on esimerkiksi tämä palkkaraja, jota ehdotetaan alennettavaksi, eli se mahdollistaa maahantulon niin kansallisesti kuin EU-tasollakin.

Uudistetun erityisosaajadirektiivin tavoitteena on luoda unionin laajuinen selkeä avoin maahanpääsyjärjestelmä, jolla saadaan houkuteltua kolmansista maista korkean osaamistason työntekijöitä tulemaan ja jäämään unioniin ja tätä kautta tosiaan edistettyä kyseisten työntekijöitten liikkuvuutta.

Ehdotuksen mukaan sininen kortti myönnetään kahdeksi vuodeksi. Jos työsuhde on voimassa tätä lyhyemmän ajan, EU:n sininen kortti myönnetään työsuhteen voimassaoloajaksi lisättyinä kolmella kuukaudella, mutta enintään kahdeksi vuodeksi.

Hallituksen esityksen mukaan sinisen kortin haltijoilla on työsuhteen päättyessä tai töiden loppuessa velvoite työllistyä uuteen työhön kolmen kuukauden määräajassa. Mikäli tämä uudelleen työllistyminen ei onnistu, henkilö menettää sinisen kortin oleskeluluvan.

Osa lausunnonantajista on pitänyt kolmen kuukauden määräaikaakin toki liian lyhyenä, myös houkuttelevuutta heikentävänä tekijänä, ja on ehdottanut määräajan pidentämistä kuuteen kuukauteen, mutta meillä on tulossa myös määräajan pidennystä koskeva esitys,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2024 vp

joka on tarkoitus valmistella toisen lainsäädäntöhankkeen yhteydessä. Tämä kyseinen määräajan laajennus koskisi tällöin EU:n sinisen kortin lisäksi kansallista erityisasiantuntijan oleskelulupaa, kasvuyrittäjän eli niin sanotun startup-yrittäjän oleskelulupaa ja yritysten sisäisiä siirtoja koskevassa niin sanotussa ICT-laissa tarkoitettuja johtajia ja asiantuntijoita.

Valiokunta on pitänyt yhdenvertaisuuden kannalta perusteltuna sitä, että määräaika koskevat muutokset tosiaan valmistellaan samanaikaisesti kaikille edellä mainituille ta-
hoille.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta on pitänyt esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena tässä vai-
heessa ja on puoltanut lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen, olkaa hyvä.

14.53 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä asia, että tämä työperäinen maahanmuutto, osaajien houkuttelevuus Suomeen, puhuttaa tässä eduskunnan suu-
ressa salissa. Voidaan nimittäin todeta, että se on aivan kohtalonkysymys Suomen talou-
den pitkän aikavälin haasteiden ratkaisemiseen: saammeko me houkuteltua osaajia Suo-
meen työskentelemään, vahvistamaan myöskin Suomen työllisyyttä ja kansantaloutta.

Arvoisa puhemies! Tämä pula osaajistahan ei ole vain kansallinen kysymys. Koko EU:n
alueella kärsitään työvoimapulasta, ja osaavaa työvoimaa tarvittaisiin tälläkin hetkellä esi-
merkiksi rakennus- ja sosiaali- ja terveydenhuollon erilaisiin ammatteihin — siis Eu-
roopan laajuisesti, ei vain täällä Suomessa. Siksi tähän osaajien houkuttelemiseen ja rekry-
toimiseen maailmalta työskentelemään tarvitaan myös eurooppalaisia ratkaisuja, ja siihen
tarvitaan myös eurooppalaisia avauksia, miten me voimme yhdessä koko EU-alueena näyt-
tättyä houkuttelevampana osaavalle työvoimalle.

Täällä on viime viikkoina paljon käsitelty näitä hallituksen EU-avaintavoitteita, joissa
se linjaa omia vaikuttamisen painopisteitään seuraavan EU-komission työohjelmaan. Va-
litettavaa on se, että niissä tavoitteissa tämä työperäisen maahanmuuton osaajien rekrytoi-
ti loistaa poissaolollaan. Sitä on käsitelty vain hyvin ohuesti. Kannustan jälleen hallitusta
myöskin siihen, että se omassa EU-vaikuttamisessaan ottaisi jämäkämmin, vahvemmin
kantaa tähän työperäisen maahanmuuton kysymykseen, minkälaisia ratkaisun avaimia voi-
simme myöskin siellä EU-pöydissä yhdessä sääntelyyn saavuttaa.

Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessäkin tosiaankin on kyse sinisen kortin
haltijoista, kuten täällä on aiemmin jo todettu, ja tähän hallituksen esitykseen sisältyy tämä
paljon kritisoitu kolmen kuukauden sääntö, jossa sitten työttömäksi jäämisestä tulee tämä
edellytys kolmessa kuukaudessa uusi työpaikka löytää tai maasta poistua. On aivan totta,
kuten tässä salissakin on todettu, että hallitus aikoo pidentää tätä kolmen kuukauden mää-
räaika myös näiden sinisen kortin haltijoiden osalta kuuteen kuukauteen. Se on erittäin
kannatettava pyrkimys. Mutta valiokuntakäsittelyssä se näkemys, jota esimerkiksi sosiaa-
lidemokraatit edustivat, oli se, että tämä muutos olisi pitänyt tehdä jo tämän hallituksen esi-
tyksen yhteydessä tätä direktiiviä toimeenpantaessa, jotta meidän ei tarvitsisi sitten myö-
hemmin tähän enää palata vaan oltaisiin laitettu tämä asia kerralla kuntoon. Tämä on myös-
kin se syy, miksi koko oppositio päätyi tekemään yhteisen pykälävastalauseen, jossa tästä
kolmen kuukauden säännöstä olisi poikettu ja tehty tämä kuuden kuukauden kohtuullinen
määräaika. No, se esitys ensimmäisessä käsittelyssä kaatui selkein luvuin tässä salissa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2024 vp

mutta on hyvä myöskin todeta, että vaihtoehto tälle esitykselle sen kehittämiseksi oli olemassa.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.